

3 วิกฤตโลกกับโอกาสที่เราเสียไป

ในขณะที่ต้องถือว่ามามีวิกฤตเศรษฐกิจระดับโลกอยู่สามวิกฤตควบคู่กัน
วิกฤตแรกคือปัญหาเศรษฐกิจที่สืบเนื่องมาจากปัญหาหนี้เสียและปัญหาตลาดเงินตลาดทุนของสหรัฐอเมริกา
ส่วนวิกฤตที่สองคือปัญหาน้ำมันที่สูงขึ้นเรื่อยๆ และวิกฤตที่สามคือปัญหาราคาเกษตรโดยเฉพาะ
ธัญพืชที่มีราคาทะยานสูงขึ้นกว่าสองเท่าในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา
สำหรับไทยเราผลกระทบจากวิกฤตแรกนั้นมีแน่นอน แต่ยังไม่เห็นว่าจะมีผลมากน้อยอย่างไร
ส่วนวิกฤตราคาน้ำมันนั้นเป็นที่รู้กันว่ามัลกับไทยเราสูงมากในฐานะที่เราเป็นผู้พึ่งพาการนำเข้าน้ำมันเกือบ
100% ของการใช้ทั้งหมด และแถมยังเป็นประเทศที่ใช้น้ำมันที่สิ้นเปลืองที่สุดประเทศหนึ่งอีกด้วยหาก
แต่สำหรับวิกฤตราคาอาหารนั้นถือได้ว่าไทยเราเป็นหนึ่งในตัวละครสำคัญเลยทีเดียว
และเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการแก้ปัญหาวิกฤตทั้งในระยะสั้นและระยะยาวให้กับชาวโลกอีกด้วย
ที่สำคัญวิกฤตราคาอาหารนั้นเป็นโอกาสทองสำหรับเราที่จะแก้ไขปัญหาสังคมและเศรษฐกิจ
ว่าด้วยเรื่องความเหลื่อมล้ำทางรายได้ระหว่างเกษตรกรกับคนเมือง
และเป็นการแก้โจทย์ที่เป็นคำถามมายาวนานว่าอย่างไรกว่า 50% ของประชากรไทยที่เป็นเกษตรกร
จะเพิ่มสัดส่วนรายได้วัดโดยผลผลิตมวลรวม (GDP) ให้สูงกว่า 10% ได้
ในฐานะรัฐมนตรีใน ครม.เงา เรารู้สึกอัดอัดและผิดหวังอย่างยิ่ง
ที่โอกาสทองของไทยเรานั้นกลับไม่ได้รับการเอาใจใส่โดยรัฐบาลแต่อย่างใด
ช่วงสงกรานต์ผมได้หวังว่าจะได้รับฟังวิสัยทัศน์จากนายกรัฐมนตรีของเราเป็นกำลังใจให้กับ
พี่น้องประชาชนที่ต้องเดือดร้อนอยู่กับยุคราคาสินค้าที่แพงที่สุด
แต่กลับต้องทนฟังการเปรยเปรยเรื่องคุณทักษิณอยู่ครึ่งชั่วโมง และอีกครึ่งชั่วโมงต้องฟังท่านนายกฯ
ไล่ลำดับประวัติครอบครัวของท่านให้เราฟัง ก็เพลินตื่นครึบ
แต่ประโยชน์ไม่ต่างกับเวลาดูละครโทรทัศน์ที่มีความสนุกขณะกำลังชม
แต่พอปิดเครื่องก็จะมีอะไรติดอยู่ในสมอง
ส่วนรัฐมนตรีท่านอื่นที่น่าจะมีบทบาทในการชี้นำทิศทางให้กับเราก็คงเงียบสนิท
ไม่ว่าจะเป็นรัฐมนตรีเกษตรหรือรัฐมนตรีพาณิชย์ ในขณะที่รัฐมนตรีคลังซึ่งผมมีหน้าที่โดยเฉพาะที่จะติดตาม
ก็ใช้เวลาของท่านเดินสายต่างประเทศเพื่ออธิบายให้นักลงทุนฟังว่า ทำไมเราจึงจำเป็นต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญ
ที่ผมผิดหวังมากที่สุดคือรัฐมนตรีแรงงาน
ที่ปฏิเสธความรับผิดชอบต่อผู้ใช้แรงงานด้วยการผลัดเวลาพิจารณาสรุปเรื่องของการขึ้นค่าแรงขั้นต่ำให้กับแรง
งานไทย
ในประเด็นนี้ผมต้องขอเรียนว่า
เข้าใจดีถึงความกังวลของฝ่ายผู้ว่าจ้างที่ต้องแบกรับภาระต้นทุนที่สูงขึ้นบวกกับผลจากความผันผวนและการแข็ง
ค่าของเงินบาทอีกต่างหาก แต่อย่างไรแล้วแต่ ข้อเท็จจริงคือวันนี้แม้แต่จีนก็ไม่ได้มีค่าแรงที่ต่ำกว่าเราแล้ว
และเวียดนามก็กำลังเผชิญกับปัญหาเงินเฟ้อที่สูงมากอีกต่างหาก
นอกจากนั้นผู้ประกอบการก็ได้รับอานิสงส์จากมาตรการของรัฐบาลปัจจุบันในเรื่องของการเพิ่มค่าลดหย่อนภาษี
หลายรูปแบบ ในขณะที่ผู้ใช้แรงงานนั้นได้แต่รอว่ารัฐบาลจะยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือเขาเมื่อใด
เราเคยได้เสนอการเพิ่มค่าแรงขั้นต่ำเป็น 200 บาท ตั้งแต่การหาเสียงก่อนที่จะเกิดรัฐบาลใน
ปี 2549 จากวันนั้นถึงวันนี้ ข้าวของขึ้นราคาอีก
นับสิบเปอร์เซ็นต์ บางอย่างเช่นข้าวสารเพิ่มขึ้นเป็นหลัก 100%
ซึ่งล้วนเป็นสินค้าพื้นฐานของแรงงานรายได้ต่ำทั้งสิ้น เพราะฉะนั้นรัฐบาลไม่ควรลังเลในเรื่องนี้
ข้อได้เปรียบของไทยในช่วงวิกฤต ราคาอาหารโลกขึ้น
คือเราเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่ผลิตอาหารมากกว่าเราบริโภค ถึงแม้เราไม่ได้เป็นผู้ผลิตที่ใหญ่ที่สุด
แต่เราก็คงเป็นผู้ส่งออกที่ใหญ่
ที่สุดได้ เช่นเมื่อเทียบกับจีน อาจจะมีปลูกข้าวมากกว่าเรา 10 เท่า แต่การส่งออกข้าวของเราเท่ากับ 30%
ของส่วนแบ่งตลาดข้าวในโลก
เมื่ออาทิตย์ที่แล้ว อินโดนีเซียก็เป็นอีกประเทศหนึ่งที่สั่งห้ามส่งออกธัญพืช
ในขณะที่ฟิลิปปินส์มีมาตรการรัฐบาลขอให้ร้านอาหารต่างๆ ลดปริมาณข้าวต่อจานลงเหลือครึ่งเดียว
เพื่อป้องกันไม่ให้นำข้าวขาดตลาด จึงไม่น่าแปลกใจว่าในการประชุมธนาคารโลกในช่วงอาทิตย์ที่ผ่านมา
ได้มีการส่งสัญญาณต่อไทยให้เน้นการเกษตรเพื่อการบริโภคมากกว่าการแปลงเป็นพลังงาน
ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าคิดสำหรับเรา เพราะเราก็คงเป็นหนึ่งในประเทศที่รับเคราะห์ในส่วนของราคาน้ำมันที่สูงขึ้นเต็มๆ
และต้นตอสำคัญของราคาอาหารที่สูงขึ้นก็คือ ราคาน้ำมันนั่นเอง
ในขณะที่ประเทศที่ร่ำรวยอย่างเช่นอเมริกาก็เป็นประเทศที่ให้สิทธิพิเศษแก่ผู้นำพืชเกษตรไปแปรเป็นน้ำมันเชื้อ

พลังมากที่สุด เพราะฉะนั้นวิกฤตการณ์นี้จึงเป็นวิกฤตการณ์ที่ต้องมีการร่วมมือกันโดยทุกฝ่ายจริงๆ การที่จะขอให้ประเทศไทยเป็นผู้เอื้อต่อการแก้ปัญหาอยู่ฝ่ายเดียวก็ไม่ใช่ยุทธธรรมะที่เดียว อย่างไรก็ตามแล้วแต่ ศักยภาพในการที่ไทยจะฉวยโอกาสปรับโครงสร้างรายได้ของเกษตรกร และรายได้รวมของประเทศให้มีสูงมาก

และรัฐบาลมีส่วนสำคัญมากในการผลักดันให้ประชาชนคนไทยได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ อันดับแรกก็คือการตอบโจทย์ในเรื่องของการใช้ทรัพยากร ข้อจำกัดในส่วนของภาคเกษตรอยู่ที่น้ำมากกว่าที่ดิน อย่าลืมว่าข้าวทุกๆ หนึ่งตันต้องใช้น้ำประมาณ 20 ตันในการปลูก ดังนั้นการบริหารจัดการเรื่องน้ำ นับว่าเป็นโจทย์ที่สำคัญที่สุด ส่วนอำนาจต่อรองของเกษตรกรก็เช่นเดียวกัน คำถามก็คือในขณะที่ราคาข้าวในตลาดโลกสูงถึง 30,000 บาทต่อตัน ชาวนาไทยได้รับการแบ่งประโยชน์ที่ยุติธรรมแล้วหรือยัง? ตามความรู้สึกของผม ผมต้องบอกว่ายัง เพราะมูลค่าเพิ่มของพ่อค้าคนกลางไม่ได้มีต่อผลผลิตมากนัก ผมเชื่อว่าเราริรอไม่ได้อีกแล้วที่จะเร่งศึกษาขั้นตอนทุกขั้นตอน "จากนาถึงตลาด" เพื่อเพิ่มมูลค่าให้แก่เกษตรกรไม่ว่าจะเป็นเรื่องแหล่งน้ำ แหล่งทุน การเข้าถึงข้อมูล การประกันความเสี่ยงทางด้านราคา และผลผลิต และความยืดหยุ่นในการกำหนดเวลาที่จะเข้าถึงตลาด รัฐบาลกำลังเสี่ยงกับความล้มเหลวต่อความรับผิดชอบที่มีต่อกลุ่มประชาชนที่ต้องพึ่งพารัฐบาลมากที่สุด ดังเช่นผู้ใช้แรงงานและเกษตรกร และผมอดที่จะสรุปไม่ได้ว่า เขาเหล่านี้กำลังถูกจับให้เป็นตัวประกันในกระบวนการการแก้รัฐธรรมนูญเพื่อเอาตัวรอดของคุณทักษิณ และพรรคร่วมรัฐบาล นักการเมืองจะขออำนาจจากประชาชนเพิ่มขึ้น นักการเมืองต้องพิสูจน์ก่อนว่ามีการใช้อำนาจนั้นให้ประชาชนได้ประโยชน์จริง